Quarto mō peccat quis quando supflue radit mensurā. Coii hos qtuor defect9 et pcta dī Luce vj. Mensurā bonā et ofertā et coagitatā ⁊ superefluentē dabūt in sinū vestr. qd verbū exponitur tribo modis. Primo de bton gloria. Vlam gloria bton quatuor in se habebit. Primo erit iuxta exigentiā meritor Ibi. Mensurā bonā. Secdo erit sup odignū Ibi. cōfertā. ad Ro. viij. Non sūt cō digne passiones ⁊c. Tercio erit sup desideriū Ibi Coagitatā. ad ephe. iij. Ei aūt q potēs est facere omia abūdāter quā petim9 ⁊c. Quarto erit sup cogitatū Ibi. et superefluentē. Isaie. lxiiij. Oculus non vidit absq te que paraisti ⁊c. Secdo etiam potest exponi de gloria bton quā septē omēdant. Primū est equitas Ibi. Mensurā Luce. vj. Eadem mensura qua mensi fueritis remetiet vobis. Super quo verbo Basili9 sic dicit. Vnusqsq vestrū qua mēsura mēsurat in bene opando aut peccando eadē scz pmia vel penas feret. Secdm est vtilitas Ibi. bonā. glosa. id est vtilem vel legitimā et magnā coii illos q habēt mēsurā paruā vel fraudulētā. Terciū est copiositas Ibi. cōfertā. glosa id est plenā vel pinguē. ⁊ hoc est coii illos qui dāt mensurā semiplenā. Quartū est veritas Ibi. coagitatā id est oquassatā vel cōpressam ut plus capiat: coii illos qui leniter mēsurā implent. Qntū est multiplicitas Ibi. superefluentē. id est nō rasam sed cumulatā. vt vndiqz superefluat. coii illos qui supflue mensurā radunt. Sextū est habendi facilitas Ibi. dabunt. August. de questiomb euāgelioz sic dicit. Dabūt scz paupes qa p illoz merita quib calicē aque frigide in nomine christi dederit mercedē celestē recipe merebūtur. Septimū est habiti securitas Ibi. in sinū vrm. non in sinū vestis sed mentis. scz in intellectu btitudinē visionis apte et in affectu delectationē fruitōis diuine.

Tercio modo sic pt exponi. Primo enī mēsura bona dabitur non iudicāti. Secdo mensura conferta dabit non cōdemnāti. Tercio mensura supfluens dabit danti vel bona p malis reddenti.

Quid sit meritū et qd sit pmiū. Ca. Primū

Eritum vel premium. Et mereri. Circa meritū pmiū et mereri cōsiderāda sūt quatuor. scz Entitatis euidentia. Dignitatis eminētia. Integritatis oīnētia. Qualitatis differentia. Primo circa meritū pmiū ⁊ mereri osideranda est qditatis vel entitatis euidētia scz qd sint pdicta. Est enī meritū opus vel labor cui ex debito iusticie debet pmiū id ē merces. Premiū id est merces est illud qd alicui recōpēsat p retributōe opis vel laboris qd etiā ad iusticiā ptinet. Qn vtrūqz est actus iusticie. scz reddere pmiū. id est mercedem merito: et recipe mercedē p merito. Hoc aūt qdrupliciter pbo. scz Ratione. similitudine. distinctōe. autoritate. Primo hoc pbo rōe sic. In iusticia requirunt due psone. scz faciēs iusticiā et patiens. id est recipiens iusticiā. Propria aūt actio facientis iusticiā est reddere vnicuiqz qd suū est. ut patet sup. Justicia pmo ca. qd pcipue deus facit. Math. xx. Voca operarios et redde illis mercedē suā. In quib verbis tāguntur tria.

Primo citatio que fit generaliter in iudicio Ibi. Voca. Joh. v. Veniet hora qndo mortui audient vocem filij dei. Secdo discussio que fit integraliter Ibi. operarios: nō ociosos sed operarios q operātur instāter ne tēpus ptereat: letanter ut apud deum placeāt: pseuerāter ut mercedē eternā recipiant. In psal. Exibit homo ad opus suū et ad operationē suā vsqz ad ⁊c. Tercio retributio que fiet celeriter Ibi. et redde illis. scz statim sine dilatione mercedē suā totā scz sine dimmutione. Propria aūt opatio patientis. id est recipientis iusticiam est facē sibi debitū id qd ei p iusticiā est reddendum. vn apos. ad Ro. iiij. Ei aūt q opat non imputat. id ē nō dabit merces fm grāz fidei tm. sed fm debitū opatōis sue vt exponit ibidē August. i glosa: et hoc proprie ē mereri. Secdo hoc idem pbo similitudine. qa sicut reddere pmiū p re accepta ab aliquo est actus iusticie. ita etiā recōpensare mercedē opis vel laboris est act9 iusticie. Tercio hoc idē probo distinctione. Est enī duplex iusticia ut dī. v. ethi. scz cōmutatiua et distributiua et quelibet iusticia equalitatē respicit. sed differenter qd patet. qa iusticia cōmutatiua respicit equalitatem qntitatis rei ad rem ut patet in emptione et venditione. Justicia distributiua respicit equalitatem proportionis que est dignitatis vnius persone ad dignitatem alterius. Modo igit ita est q in redditione meriti ad merita non seruat iusticia cōmutatiua. qa talis iusticia non est in deo. cum deus nihil accipiat a nobis equale ei qd dat nobis qd patet. qa si inter patrē ⁊ filiū nō est ista iusticie equalitas. multo min9 inter deū et creaturā. Et si sancti dicūt q regnū emitur bonis opib: hoc methaforice dicūt inqntū de9 accipit opa nostra ut acceptans ea. fm q bēs Tho exponit. iij. scri. sen. di. xxvij. arti. iij. Vtz aliqs possit ex odigno mereri vitam eternā p actus virtutis. in cor. solu. iuxta finem. Secdo in redditione pmij ad merita seruat iusticia distributiua que respicit equalitatē proportionis fm quā de9 pmia eterna partitur.

Quarto hoc idē pbo autoritate. et pmo autoritate Iere. xxxj. Est merces opi tuo. sed merces est que ex debito iusticie redditur ut patet supra. ergo ⁊c. Secdo autoritate Math. xvj Tūc reddet vnicuiqz fm opa qsi dicat. Tūc reddet sine tpis dilatione vnicuiqz sine psonarz acceptione fm opa sua sine numeri corruptōe Vn Iero. sic ait. Non est distinctio iudei et gentilis: viri et mulieris. paperz et diuitū. vbi non psone sed opera cōsiderant. Tercio hoc idem pbo autoritate apostoli pme ad cor. iij. sic dicentis. Vnusquisqz

propriã mercedem accipiet fm laborẽ suũ. Sed
cõsi. meritũ omne cõsistit in caritate. ita dicit Au
gus. Non diuturnitas tempor: nõ immẽsitas ope
rum. sed solum caritas meritũ facit. Rñdeo tri
bus modis. Primo q̃ q̃muis meritũ sit in cari-
tate sicut in radice. non tamẽ merent̃ sola carita
te sed etiã alijs virtutib̃. ut patientia et fortitudĩe
mq̃ntum eax actus a caritate sũt impati. ut expo
nit bẽs tho. iij. scri. sen. di. xviij. arti. v. Vtx chri
stus p passionẽ meruẽit. in solu. v. argu. Vbi no
ta. q̃ meritũ quãtũ ad radicẽ vel virtutem consi-
stit in caritate. q̃ntũ vero ad effectũ vel actum si-
ue sit interij elicitj a volũtate sicut velle. siue sit
impatus a volũtate ut agere et pati cõsistit in ope
impato a caritate. ita q̃ radix vel virtus merendi
ꝯsistit penes caritatẽ. non tamẽ totj effectj. ver
bi gra. Tota vis vel virtus ꝯburẽdi ꝯsistit penes
ignem: non tñ effectj cõbustionis. imo effectus
cõbustionis ꝯsistit in igne et materia lignor. Sic
a simili tota virtj merendi in caritate ꝯsistit. effe-
ctus vero penes caritatẽ et opa caritate informa-
ta. ut dicit Alex. iij. parte sũme. q. vij. arti. xiiij.
Vtx christj meruẽit p passionẽ. in cor. solu. et in
solu. ij. argu. Secdo modo rñdeo et dico. q̃ Au
gus. loq̃tur de p̃mio essentiali qd mẽsurat̃ fm mẽ
surã caritatis. apos. vero loq̃tur de p̃mio accidẽ-
tali qd mẽsurat̃ fm laborẽ exteriorẽ: qui em̃ plus
laborat p christo plus habebit de p̃mio accidẽtali
Tercio modo rñdeo et dico. q̃ est meritũ p̃nci-
paliter ex caritate et ꝯsequẽter ex ope informato
caritate. Primo est meritũ ex caritate et tũc vbi
est maior caritas ibi est maius p̃miũ qd ei rñdet.
Secdo est meritũ ex opere informato caritate. et
tunc vbi est maius opus ibi est maij meritũ: et p
cõsequẽs maius p̃miũ. ita q̃ ille qui ex maiori ca
ritate aliquid facit excedit in quantitate principa
lis premij. sez substantialis qd consistit in visione
dei. Ille aũt qui facit maius opus. equali caritate
excedit in q̃ntitate premij accidẽtalis. Sed for-
te queres de aliquo q̃ habuit volũtatẽ plenã et de
fecit ei facultas. z de alio q̃ habuit volũtatẽ plenã
et exeuntẽ in actũ. vtx ad paria iudicẽtur in meri
to et demerito Rñdeo et dico. q̃ ille qui vult bo
nũ et non facit: q̃a non pt̃. et ille q̃ vult bonũ et fa
cit: z vterq̃ ex caritate facit vel vterq̃ in equali ca
ritate existit. vterq̃ meret̃ equale premiũ essentiale
qd cõsistit in dei visione. sed non equale p̃miũ ac
cidentale qd ꝯsistit in gaudio de aliquo p̃cedente
bono a se ꝓpetrato. Hec Alexãder. secda parte sũ
me. q. xxiiij. arti. Vtrum meritum attendatur
penes intẽtionẽ. in solu. vlti argu. Et ibidẽ. arti.
xiiij. Vtx quãtitas operis addat in merito vel de
merito sup bonitatem intẽtionis. Sed forte ar
gues in oppositum. sez q̃ homo non meret̃ a deo
tali ratione. Ille a quo q̃s meretur sibi debitor ef-
ficitur. sed deus non potest nobis effici debitor.
ut dicit apos. ad roma. xj. Quis prior dedit ei z
retribuet̃ ei. Vbi glosa sic ait. Quis prior dedit
illi fidem et bona opa priusq̃ ab ipo preuenir̃etur
gratia: et retribuetur ei merces a deo ex hoc q̃ fi-
dem suam dedit illis certe nullus. ergo nullus pt̃
mereri a deo. Rñdeo et dico q̃ deus non efficit̃
simplicit̃ et absolute nobis debitor. sed sibijpi in
quãtũ debitum est ut sua ordinatio et p̃missio im
pleatur. Vñ ex tribus deus nobis efficitur debi-
tor. sez ex suppositione. promissione. ordinatione
Primo ex suppositione. licz em̃ gratia nõ cadat
sub merito ut patebit infra. tam̃ supposito q̃ gra
tiam cõferat ex debito dat gloriã. quia eã ex odig
no meremur. Secdo deus efficit̃ nobis debitor
ex p̃missione. Nam debitum est q̃ sua promissio
impleatur. Sed ipe bona opantib̃ premiũ repro
misit. ergo ex sue p̃missionis debito potest q̃s me
reri a deo. Sicut em̃ res naturales proprios mo
tus et opationes ꝯsequũtur ad hoc q̃ a deo sunt
ordinate. Ita creatura rationalis p suã opationẽ
non propria virtute. sed p auxiliũ gratie q̃ mer-
cedem habet vitam eterna. Hec bẽs tho. iij. scri.
sen. di. xviij. arti. ij. Vtx christj meruẽit. in cor.
solu. Et itex p̃ma secde. q. cxiiij. arti. p̃mo. Vtrũ
aliq̃s possit mereri a deo. in cor. solu.

Quid est mereri. Capitulũ. Secundũ

Postq̃m ostensum est sup̃ quid est meri-
tum et quid premiũ id est merces. Nũc
dicẽdum est quid est mereri. Vbi no-
ta. q̃ mereri est facere sibi debitũ. hoc aũt tribus
modis cõtingit. Primo modo quãdo quis facit
de nõ debito debitũ. sicut aliquis primo motu ca
ritatis meretur vitam eternam faciens sibi debitã
que prius ei non erat debita. Secundo modo
qd erat minj debitũ faciendo sibi maius debitũ.
qd contingit in eo in quo caritas augetur. Ter-
cio modo quãdo aliquis id qd est sibi vno modo
debitum facit sibi alio modo debitum. sicut puer
baptisatus cui debetur vita eterna ex habitu gra
tie in baptismo infuso quãdo vsum liberi arbitrij
habere incipit facit eam sibi debitam ex actu. Hec
beatus tho. iij. scri. senten. distin. xviij. arti. v.
Vtx christj meruẽit p passiõez in cor. q. in p̃nci.
Qz differentia est inter retributionẽ bonj et ade
ptionẽ alicuij bonj. Ca. iij.

Secũdo p̃nciplaiter circa meritũ consi-
deranda est dignitatis eminẽtia. Vbi
nota. q̃ aliter se habet in retributione a
licuij bonj et aliter in adeptõe. Primo em̃ in re-
tributione alicuius bonj ita se habet q̃ prius sũt
restituenda debita q̃m impendenda beneficia gra
tuita. Cuius ratio est. quia illud qd est de neces-
sitate debet prius fieri eo qd est de bene eẽ. neces
sarium enim est et debitum q̃ aliquis rependat be
neficium ei a quo accepit. Tamen illud quod gra
tias datur libentius datur. q̃m illud quod datur
ex debito. Vnde super illo verbo Mathei. xx.

Voca operarios et redde illis mercedē suā incipiēs a nouissimis. Chrisō. sic ait. Semp enim libētius aliquid damus illis quibus aliquid gratis donamus. qa pro solo nostro honore damus. Et subdit. Et omnibus sanctis deus reddēs mercedē iustus ostendit. gentibus autē dās misericors: dicēte apos. Gentes aūt sup misericordia honorare deū. Et ideo subdit. incipiens a nouissimis vsq ad primos. Primum fuit iusticie scz omnibus dare. sed nouissimis primo hoc nō fuit iusticie coniriū sed misericordie ostensiuū. Vt ergo ostendat deus inestimabilē misericordiā suā primū nouissimis et indigniorib red dit mercedē: postea primis. Nimia enim misericordia ordinem non aspexit. Quādoq ex dei misericordia nouissimi in laborе sunt primi in mercede. Vnde Gregorius ibidem. A nouissimis prfamilias denarios reddē cepit. qa ad paradisi regem prius latronē qm petrū pduxit. Qui latro etsi p etatē non venit ad veniam: venit tamē sero p penitētiā. Hec bēs tho. adducit ad expositionē huius pdicte autoritatis.

Secdo in adeptione alicuius boni dico q nobilius et gloriosius est acqrere et habere aliqd bonū p se. qm aliqd aliud. qd pbo triplici rōne. Prima rō est talis. Nobilius et gloriosius ē q aliqs habeat bonum aliqd ex opatione qm ex alterius gra. sed q acquirit bonū p se facit huiusmodi. ergo zc. Secūda est cōfirmatio pcedētis z est talis. Illud qd quis habet p meritū propriū nobilius habz qz illud qd habz p meritū alienū. sed qui habz p se bonum aliqd habz illud p meritū propriū. ergo zc. Tercia ratio est cōfirmatio pcedētiū et est talis. Illud bonū cuius aliqs ē sibi causa nobilius habz: qz illud cuius alius est sibi causa. qd patet. qa causa que est per se est nobilior causa que est p aliud ut dr. viij. phys. Hoc aūt dr aliquis habere p seipm cuius est sibi aliquo modo causa. Vbi nota. q pma omnium bonorz causa est deus. et fm hūc modum nulla creatura habz bonū aliqd p seipam. fm illud apos pme ad corim. iiij. Quid habes qd non accepisti? Potest tn sēdario aliqs esse sibi causa alicuius boni inqntum in hoc ipi deo coopat. Et sic ille qui habet bonū aliqd p meritū propriū habz quodāmō p seipm. Dn nobilius habet id qd habet p meritū propriū. qm id qd habet sine merito vel p meritū alienū. Et qa omnis pfectio et nobilitas est christo attribuēda: osequēs est q ipe p meritū habuit id qd alij p meritū habent ut patebit infra. Hec bēs tho. iij. parte sume. q. xix. arti. iij. in cor. solu.

Qz ad hoc q aliqs meat reqrunt tria. Ca. iiij.

Tercio pncipaliter circa meritū cōsiderāda est integritatis ostinētia. ad hoc enim ut aliqs mereat tria sunt necessaria. scz agens qd meret. Actio p quā meret. Merces quā meret. ut in eo q mereri debz sit status viatoris. vsus volūtatis. virtus caritatis. Primo requirit ad merendū status viatoris. Vbi nota. q aliquis vel est solū viator vel est simpliciter cōprehēsor vel ē qntū ad aliqd oprehēsor z qntū ad aliqd viator. Primo enim si est simpliciter viator mereri potest. qd tali rōne ostendo. Meritū est via ad pmiū ut ad terminū. qd patet. qa fins meriti est premiū. Sed via nō est terminus vie. ergo meritū non est nisi illius boni qd nōdū habet et haberi possit. sed viator est in statu acquirendi pmiū qd nō habet. ergo in statu merendi. Secdo si est simpliciter oprehēsor non pt mereri. qd tali rōne ostendo. Nullus acquirit qd habz sed qd non habz. sed cōprehensor habet pmiū. g non acquirit pmiū. Hz acquirere pmiū est mereri pmiū. ergo. zc. Secdo hoc idem pbo de vtroq et ofirmo rōne z similitudine sic. Nullus meret qd suū est et propter hoc apud homines filij nō merent a patribus. qa ea que prim sunt iure hereditario cōpetūt filio. Sed serui qa ea non habent propter ea que opantur merentur. Sic a simili. qa viatores nō habent pmiū sunt in statu acquirēdi et merendi. Cōprehensores vero quia sunt iam beati. qa non sūt in statu acqrendi pmiū. eo q habent illud nec sibi nec nobis merentur. qa qd impetrant nobis ostingit ex hoc q pius dū viuerēt meruerūt ut hoc impetrarēt. Tercio si est qntū ad aliqd cōprehēsor et qntū ad aliquid viator ut fuit christus q nō merebat fm diuinitatem fm quā habebat q omnia sunt sua. sed merebatur fm hūanitatē ex qua nō habebat q oia essent sua ut patebit. Secdo ad merēdū requirit vsus volūtatis. scz ut agens q meret sit dns sue actionis p libertatē sue volūtatis. ut id qd agit libere agat alias p actionē suā nō dignificat ad aliquid habendū nec laudat. et ideo ea que agūt p necessitatem nature vel etiā p violentiā non merentur.

Sed coni. quia ex hoc videt q homo nihil meretur a deo tali rōne. Instrumētū nihil meret vel demeret apud eum q vtit instrumēto. Vnde Isaie x. dr. Nūqd gloriabit securis coni eū qui secat in ea. aut exaltabit serra coni eū a quo trahitur. Hz homo in agendo est instrumentū diuine virtutis ut pz p Isaiā q eū cōparat instrumēto. g homo bn vel male agēdo non meret vel demeret apud deū.

Rndeo et dico. q homo sic mouet a deo ut instrumētū q tn non excludit qn moueat seipm per liberū arbitriū. et ideo p suū actū meret vel demeretur apud deū. Hec bēs tho. pma secde. q. xxj. arti. iiij. Vtr actus boni vel mali hominis habeat rōnem meriti vel demeriti apud deū. in solu. ij. argumēti. Tercio ad merēdū reqritur virtus caritatis. Rō huius est oportet enim q meritū adequetur pmio vel mercedi nō equalitate quātitatis que requirit in iusticia cōmutatiua ut in emptionib9 et venditionib9 que non habēt locū in deo. sed eqlitate proportōis que requiritur in iusticia distributiua que dignitatē respicit psonarz fm quā ds pmia eterna partit. Actio aūt hominis vel est coniria caritati. vel est informata caritate. Primo qdem si est contraria caritati meretur penā eternā.

Sedo si est mformata caritate est ꝓporcionata vite eterne. et ideo p talia opa meretur ḋs ex condigno vitā eternā. Et cōfirmo hoc idē tali rōne. Sicut se habet culpa ad penā. ita etiā opus virtutis et precipue caritate mformatū ad gloriā. Sed culpa ex ꝛdigno meret penā eternā fm illud sede ad thimo. iiij. In reliquo est mihi reposita corona iusticie ꝛc. Hec bātus tho. iij. scri. sen. di. xviij arti. ij. Vtꝛ christus meuerit in corpe. Et ḋa christus fuit in statu viatoꝛ habuit vsū vel dñiū voluntatis pre ceteris mformatū actu caritatis. ido in omni actu suo meruit. ut dicit. b. t. ibidē in cor. solu. in fine. Sz forte q̄res hic duo. Primo ḋ christus meruit sibi. Rndeo et dico. q̄ christus meruit sibi impassibilitatē anime et immortalitatem corporis et alia que ptinēt ad exteriorē excellentiā eius sicut est ascensio. veneratio et alia huiusmodi. Cuius ratio est. ḋa meritū est boni nō habiti et haberi debiti. ut patet sup. sed christus hec nō semper habuit et habere debuit. eo q̄ ad pfectionē ꝛ dignitatē ptinēt. g ꝛc. Hec. b. t. ij. scri. sen. vbi sup. arti. iiij. Vtꝛ christus meruēit sibi immortalitatem corpis. in cor. solu. in fine. Sedo quere p ḋd christus hoc meruerit. Rndeo et dico. q̄ per suā passionē. tū ḋa passionē suā voluntarie sustinuit. Ysaie. liij. Oblatus est ḋa ipe voluit. tū quia volūtas illa caritate mformata fuit. tū ḋa alij sancti suis passiombus meruerūt. et passio christi fuit maior passiombus aliorꝛ sanctorꝛ. ergo et christus p passionē suā meruit. Hec. b. t. ibidem. arti. v. in cor. solu. in fine.

Q̄ triplex est meritū scz dignī. cōgruī. ꝛdignī. Capi. v.

Ad maiorē tamē euidentiā precedētis capituli est sciendū q̄ triplex est meritū scz dignī. cōgruī. ꝛdignī. Primo enī meritū dignī est. q̄ndo ille ḋ petit aliquo mō est dignus recipe non tamē ille p quo petit. vt vbi grā. Oratio que p altero fit pt impediri p mdispositionem alterius. id est propter impedimētū pēti illius p quo orat. Sicut dī Ieremie. xv. Si stetēit moyses et samuel coram me nō ē aia mea ad populū istū: ḋ tn fuerūt maximi meriti apud deum. Hec bātus tho. ij. scri. sen. di. xxvij. arti. vj. Vtꝛ vnus homo possit alteri pmā grām pmereri. in cor. solu. Sedo meritū cōgruī est qd̄ pcedit ex libero arbitrio et mnititur diuine misedie. Dicit enī aliḋs mereri ex cōgruo tn q̄ndo inter meritū et pmiū nō inuenit ēqualitas fm rectā estimationē. sed solū q̄ndo fm dantis libertatē mius tribuit q̄m dantē decz. Cōgruū enī est ut dū homo virtute liberi arbitrij bene vtitur mq̄ntū bonū volūtarie facit: deus fm suā pexcellētē virtutē siue misedie excellētius opet. et ḋ merito cōgruī pt aliquis primā gratiā pmereri. Ratio huius est. quia ex hoc q̄ homo in gratia ꝛstitutus implet dei volūtatem. cōgruū est fm amicicie ꝓporcionē ut deus impleat hominis volūtatē in saluatōnē alterius. Et quia impetratio oratōnis mnitit diuine misedie et nō iusticie. fm illud Danielis. ix. Nec enī in iustificatōibus nostris pstemimus preces ante faciē tuā. sed in miseratōibus tuis multis. Ideo multa impetrat homo orando ex diuina misedia que tamen non meret fm iusticiā fm quā aliquis sanctus orādo iustificatōnē alterius nō impetrat propter illius culpā. Tercio meritū cōdignī mnititur iusticie. Dicitur aūt aliḋs mereri ex cōdigno q̄ndo inuenitur equalitas inter pmiū ꝛ meritum fm rectā estimatōnē. Est aūt equalitas proportōnis inter deū pmiantē et hominē merentem ut sicut pmiū qd̄ deus tribuit omnē facultatē humane nature excedit sicut est vita eterna. ita etiā meritū fit super talem actū in quo fulgeat bonū illius habitus qui diuinitus mfundit. deo nos assignans scz habitus grie et pcipue caritatis. vñ actio ꝓporcionata ad vitā eternā est actio formata ex caritate. Et ideo omnis actus volūtarius caritate mformatus est vite eterne meritorius ex condigno. qd̄ pbo duplici ratione. Prima ratio est. ḋa meritū cōdignī est ex virtute motōis diuine. scz ex gratia spūssancti. et sic p mfinitā vtutē grie spūssancti inhabitātis et habilitātis et nos mouētis i vitā eternam homo meret ex ꝛdigno vitā eternā. fm illud Johis. iiij. Aqua quā ego dabo fiet in eo fons aque salientis in vitā eternā. Caritas aūt ē in nobis virtute spūssancti. g ꝛc. Sedā ratio est. ḋa caritas facit actū proportionatū vltio fini. scz bātitudinī que prope est merces vel pmiū nostrorꝛ meritorum. Opa aūt bona q̄ nō sūt ex caritate facta deficiūt ab ista proportione. et p ea ex cōdigno non meremur vitā eternā. sed improprie his dī aliquis mereri fm q̄ habet aliquā similitudinē cū opatōe mformata caritate. et si q̄dē sit similitudo in substātia actus et in intētōe. ut cū aliḋs in pēto mortali existēs dat elemosinā propt deū dī meritū ꝛgruī. Si vero sit similitudo in substātia actus et non in intentione sicut quis dat elemosinā pauperi propter inanem gloriam dicit meritum interpretatū. Interptatur enī deus remunerādo acsi ille meruisset. Sed tamē in his duobus modis. scz merito congruī et merito interpretato dicit aliquis improprie mereri. Cuius ratio est. quia fm theologos meritū dicit respectu illorꝛ bonorꝛ que sunt simpliciter bona: qualia sunt bona que pertinēt ad vitam eternā. de meritū vero dicit respectu illorū malorꝛ que sunt simpliciter mala: qualia sunt illa que pertinent ad eternā miseriā. Hec bātus tho. iij. scri. sen. di. xviij. arti. ij. Vtꝛ christus meruerit. i cor. solu. Et pma sede. q. cxiij. arti. iij. Vtrum homo in gratia constitutus posset mereri ex condigno vitam eternam. in cor. solutionis.

Q̄ inter meritum et premium sunt quinq̄ differentie et prima differentia que est inter meritū et premiū est differētia causalitatis. Capi. vj.

Quarto et vltimo circa meritū et p̄miū ꝛ
sideranda est equalitatis differētia. Nam
inter meritū et p̄miū sūt quinq; differē
tie. scz Causalitatis. Prioritatis. Eq̄litatis. Vir-
tuositatis. Coniūctatis. Prima differētiā que ē
inter meritū et p̄miū est differētia causalitatis. eo
q̄ meritū et p̄miū causant a quinq;. scz a libero ar
bitrio occasionaliter. ab actu exteriori essentialiter
a virtute formaliter. a gratia efficaciter. a caritate
p̄ncipaliter. Primo em̄ dico q̄ meritū est a libe-
ro arbitrio occasionaliter. q̄a liber arbitriū facit
ad meritū. Cui9 ratio est. q̄a ad hoc q̄ aliq̄s me-
reat: oportet q̄ sit dn̄s actionis sue. et hoc propt
libertatē volūtatis sue. alias si ex necessitate natu
re vel inuite opetur etiā q̄d de se est bonū nec laude
nec mercede est dignus. ut dicit bēs tho. iij. scri.
sen. di. xviij. arti. ij. Vtr christ9 meuerit. in cor.
solu Dico aūt occasionaliter. q̄a etsi liber arbitri
um ad meritū facit ut patet nō tn̄ sufficit. Nō etsi
est causa efficiens nō tn̄ sufficiēs ut ptz sup̄. Gra
tia. de insufficiētia liberi arbitrij. et sup̄. Liberū
arbitriū. Secō meritū ē ab actu exteriori essen-
tialiter. Nam meritū fm se est opatio ei9 qui patit
iusticiā fm quā facit suū id q̄d sibi reddēdū est. vt
dicit. b. t. ibidē. arti. iiij. Vtr christ9 potuēit me
rei sibi. in cor. solu. in p̄ncipio. Nō meritū cōue
nit actui sicut ei quo p se meremur. q̄d dupliciter
preter rōnem predictā pbatur. scz exemplo et au
toritate. Primo exēplo dr̄ em̄ p̄mo ethi. Qe quē
admodū in olimpiadibo nō optimi et fortissimi co
ronant sed agonisantes. hoc aūt quidā scz q̄ vin
cunt. Ita et eor q̄ in vita bonor et optimor ope-
rantes illustres fiunt. Secō hoc idē pbo auto-
ritate apos. que huic sententie ꝛgruit. ij. ad thi-
mo. ij. Non coronabitur nisi q̄ legitime certauerit
Hec. b. t. ij. scri. sen. di. xxvij. arti. p̄mo. Vtrum
virtus sit habit9. in. solu. iiij. argumēti. Tercio
meritū est a virtute formaliter. Cui9 ratio est. q̄a
recta opatio est ip̄m meritū cui debet p̄mium. ut
patz sup̄. Sed virtus est p̄ncipiū recte opationis
eo q̄ virtus est qua quis recte viuit: fm August.
Vbi nota. q̄ recte viuere nō sumit hic fm q̄ vi
uere est esse viuentis. sed fm q̄ est opatio rei viue
cui9 scz recti opis est immediatū p̄ncipiū ipa vir
tus. et ideo ab ea pcedit meritū. ut dicit bēs tho.
ij. scri. sen. di. xxvij. arti. ij. Vtr virt9 cōuenien
ter diffiniatur. in. solu. viij. argu. Quarto me-
ritū est vel causat a gratia efficaciter q̄muis em̄
liber arbitriū de se possit in substātiā act9. eo q̄
ex se ad vtr q; potest flecti et p̄cipue ad bonū nō
tamē pēt in formā act9 scz in gratiā p quā actus ē
meritori9. Nō vn9 et idem actus cōuersionis et
est ꝓparatio ad gratiā fm q̄ est ex libero arbitrio.
et est meritori9 fm q̄ est gra informat9. et est fru
itionis actus fm q̄ cōpletur in habitū glorie. ut
dicit. b. t. vbi sup̄ di. v. circa scōm p̄ncipale. arti
p̄mo Vtr bonī angeli indiguerūt gra apposita
ad cōsumōnē sua in deū. Et ibidē. arti. ij. Vtr an
geli suam beatitudinē meruerūt. in cor. solu. in fi
ne. Sed coīi videt q̄ gra non dat efficaciā o-
peri ad merēdū. eo q̄ gra non p se respicit opus
sed volūtatē quā pficit. Rn̄deo et dico. q̄ q̄m-
uis gra non referatur ad opus immediate tn̄ est
p se causa opis meritorij mediante virtute. Nō
id quo immediate recte viuit. id est opatur et me
retur est virtus et gra mediante virtute. ut dicit
bēs tho. ij. scri. sen. di. xxvj. arti. v. Vtr gratia
cōuenienter diuidat p opantem et coopantē. in
solu. p̄mi. argu. Quinto meritū vite eterne est
a caritate p̄ncipaliter. Nam gra gratūfaciēs me
retur p̄miū vite eterne p̄ncipaliter p caritatē. q̄d
tripliciter pbo Primo rōne sic. Ad meritū re-
quiritur q̄ actus sit volūtari9. Sed id q̄d ex a-
more et p̄cipue ex caritate facim9 maxime volū-
tarie facim9. g̃ ꝛc̄. Secō hoc idem pbo. speci
ali et efficaci rōne sic. Vita eterna in dei fruitōne
ꝛsistit. vt dr̄ Joh. xvij. Hec est vita eterna ut co
gnoscant te. Sed ad fruitionē dei p actū caritā-
tis puenit ut dicit Joh. xiiij. Si quis diligit me
diliget a patre meo. et ego diligā eū ꝛ manifesta
bo ei meip̄m. ecce cognitio et fruitio. ergo ꝛc̄.
Tercio hoc idem pbo sufficienti inductione. eo
q̄ null9 act9 virtutis sine caritate ē meritorius. ut
patet de fide que non opat nisi p dilectionē ut dr̄
ad gala. v. et de patientia et fortitudine quor a-
ctus non sunt meritorij nisi caritate sint informa-
ti. ut patet p̄me ad cor̄. xij. g̃ ꝛc̄. Hec. b. t. pri
ma secō. q. cxiiij. arti. iiij. Vtr gratia sit p̄ncipiū
meriti p̄ncipaliter p caritatē. argu. coī et in cor.
solu. Secunda differentia inter me
ritū et p̄miū est ex parte prioritatis. Ca. vij.

Secūda differentia inter meritū et pre-
miū est ex parte prioritatis hec em̄ duo
se habēt in ordine q̄ vnū aliquo modo
est prius altero aliquo mō ecoīnio. vt vbi gra.
Premiū seu merces cū se habeat ut finis vltimū
est in retributōe q̄muis possit esse p̄mū in inten
tione. Vbi nota. q̄ differētia ē inter rem q̄ emi-
tur et actionē qua q̄s meret. q̄a emptio p̄ncipali
ter est propter habēdā rem que emit. et ideo post
q̄ semel res ē empta vlteri9 nō emit. sed actio q̄
meretur non est p̄ncipaliter propter p̄miū cōseqn
dū sed propter bonū caritatis. Nō homo habēs
caritatem oparet etiā si nulla retributio sequere
tur. Nō etiā postq̄m meruit aliq̄d opat ut id q̄d
sibi primo vno modo debebat. postea alio modo
sibi debetur. ita q̄ tūc ex alia opatōne nō facit sibi
de non debito debitū: sed de mim9 debito magis
debitū. Hec bēus tho. iij. scri. sen. di. xvij. arti.
v. Vtr christus p passionē meruerit. in solu. pri
mi argumēti. Ad maiorē tn̄ euidentiā p̄dictor ē
sciendū q̄ meritū aliq̄ndo simul tpe est p̄mio. ali-
quādo meritū est ante p̄miū. aliq̄ndo vero premiū
est āte meritū. Primo em̄ dico q̄ nō ē necessariū

meritū precedere p̃miū tempore sed naturā tantū ut patet in angelis in quibus meritū ꝯcomitatur p̃mium. Ratio huiꝰ est. q̃a quilibꝫ actus meritorius habꝫ aliqd̃ premiū sibi adiunctū. Sic etiā quilibet actus inordinatus habet penā. Et ideo sicut culpe reddit̃ duplex pena. Una que cōcomitatur ipam culpā ut cōscientie remorsus et huiusmodi. fm q̃ August. dicit in libro confessi. Qe etiā inordinatus animꝰ est sibiꝫ ipi pena. Alia pena est que infligitur a iudice deo vel homine. Ita etiā duplex est premiū rndēs merito. Unū qd̃ ꝯcomitat̃ ipm actum meritoriū ut ipa delectatio boni operis et similia. Aliud qd̃ bono opi reddit̃ a deo vel homine ut vita eterna. et quidq̃d hoc modo redditur Ad p̃mū p̃miū actꝰ est proporcionatꝰ fm formā suā. vt verbi gra. Ex hoc ipo q̃ actus ex habitu p fecto pcedēs delectabilis ē. sꝫ ad p̃miū qd̃ exteriꝰ reddit̃ ordinat̃ fm proportionē dignitatis tm̃. ut qui tantū meruit tantū remunerietur in quocūq̃ bono. et qui tantū peccauit tantum punit̃ Hec bēs tho. ij. scri. sen. di. v. circa scd̃m principale. arti. ij. Dtꝫ angeli meruerūt suam beatitudinem vbi breuiter declarat quomodo in angelis meritū non p̃cessit p̃mium tpe sed natura tm̃. in solu. p̃mi argumenti. Secdo dico. q̃ aliq̃ndo meritum est ante p̃mium. ut patꝫ in iusticia cōmutatiua q̃ cōsistit in emptionib̃ et venditionib̃. vt vbi gra Qui em̃ rem emptam prius accipit q̃m preciū soluat. Vel qui prius accipit p̃cium laboris sui q̃m laborem impendat in obsequiū alicuiꝰ: qdammō p̃mium ante meritum accipit Tercio dico. q̃ meritū semp est ante p̃miū. et hoc in iusticia distributiua. Cuiꝰ ratio est. quia in iusticia distributiua p̃miū reddit̃ fm dignitatem psone. In dignitate aūt psone aliq̃s per meritū cōstituit̃. Hec beatꝰ tho. ij. scri. sen. di. xxvij. arti. iiij. Dtꝫ aliq̃s gratiā mereri possit. in solu. ij. argumenti.

Tercia differētia que est inter meritū ꝛ premium est ex parte equalitatis. Capi. viij.

Tercia differentia ē inter meritū et p̃miū ex parte equalitatis. Cū em̃ sit duplex equalitas. scꝫ q̃ntitatis et proportionis primo inter p̃miū et meritū nō est equalitas q̃ntitatis. qd̃ patꝫ. Quia fm equalitatē q̃ntitatis nō meremur ex cōdigno vitā eternā. Cuiꝰ ratio est quia non est tantū bonū in q̃ntitate actus virtutū q̃ntū est premiū glorie qd̃ est finis eiꝰ. Secdo inter meritū ꝛ p̃miū est equalitas proportōis. et fm hanc ex actib̃ in caritate informatis meremur ex ꝯdigno vitā eternā. Cuiꝰ ratio est. q̃a sicut p̃miū id est vita eterna excedit facultatē ipiꝰ hūane nature. ita actus caritate informatus est quo meremur vitā eternā vt ꝓporcionatꝰ vite eterne. Hec b. t. ij. scri. sen. di. xxvij. arti. iij. Dtꝫ aliq̃s ex cōdigno possit mereri vitā eternā. in cor. so. Nota. q̃ p̃mium qd̃ quis meretur. scꝫ vita eterna q̃muis sit maius gratia et caritate quib̃ q̃s meret̃ in q̃ntitate non tamē in virtute. qd̃ duplici exemplo probo. scꝫ seminis et caritatis. Primo exemplo seminis. Nam semen arboris est minꝰ arbore q̃ntitate. non tamē virtute. qd̃ patꝫ. q̃a in semine est virtus ad totā arborē. ita q̃ tota arbor in virtute seminis cōtinet̃. Sic gra spiritussancti quam in presenti habemus. etsi nō sit equalis glorie in actu vel in quātitate. est tamē equalis glorie in virtute. Quia sicut arbor tota in semine est virtute ita p gratiam in nobis spiritussanctus qui est efficiens causa vite eterne. Qñ dī pignus hereditatis nostre. scda ad cor in. p̃mo. ut dicit bēus tho. p̃ma scde. q. cxiij. arti. iij. Dtꝫ homo in gra cōstitutꝰ possit mereri ex cōdigno vitā eternā. in solu. iij. argu. Secdo hoc idem pbo exemplo caritatis vie. respectu caritatis patrie sic. Per actū caritate vie informatū meret̃ quis ex ꝯdigno caritatem p̃rie. et p ꝯsequēs vitā eternā. et tn̄ cōstat q̃ caritas patrie lōge maior est caritate vie. ego ꝛē. Hec. b. t. ij. scri. sen. di. xxvij. arti. v. Dtꝫ aliq̃s possit mereri augmētū gie. in solu. j. argu.

Quarta differētia inter meritū et p̃mium est ex parte virtuositatis. Capi. ix.

Quarta differētia inter meritū ꝛ p̃mium est ex parte virtuositatis. Cū em̃ meritū non ꝯsistat in habitu sed in actu. nec in actu quolibet sed in actu gra informato. Actus aūt omis meritoriꝰ ex volūtate pcedit ut ex dictis patet. oportet q̃ meritū aliq̃d habeat ex gra aliq̃d ex volūtate. et aliq̃d ab obiecto actus vnde species actus trahit̃. Et ideo maior vel minor efficacia vel virtus merendi potest ex trib̃ cōsiderari vel mensurari. scꝫ ex magnitudine caritatis. ex pmptitudīe volūtatis. ex arduitate vel difficultate operis. Primo ex magnitudine caritatis. q̃nto em̃ maiori caritate vel gra actus est informatꝰ tanto magis est meritoriꝰ. Secdo ex promptitudine voluntatis. Quito em̃ actus est magis volūtarius tanto plus est laudabilis et meritorius. Tercio ex arduitate operis. Quito em̃ opꝰ magis est arduū et difficile tāto magis est meritoriū vt semp intelligatur de vno ceteris paribꝫ. Qe aūt arduū augmentet rationē meriti non habet ex difficultate laboris. sed ex magnitudine bonitatis. ex q̃nto aliqd̃ meliꝰ est. tanto sup̃ vires hom̃is operantis magis est eleuatū. Qñ q̃ hō in p̃mo statu maiorē gratiaꝫ habuissꝫ q̃ꝫ post pc̃tm. et eiꝰ volūtas promptior fuissꝫ ad opandū q̃ resistētiā nō habebat seqũtur q̃ eiꝰ opa magis erāt efficacia ad opandū et merēdū q̃ꝫ post pc̃tm. Hec. b. t. ij. scri. sen. di. xxix. arti. iiij. Dtꝫ post pc̃tm opera hōis fuissent magis efficacia ad merēdū q̃ꝫ aī pc̃tm. in cor. so. Sed con̄ phꝫs dicit. ij. ethi. q̃ virtꝰ est circa difficile. sed difficilius est homini post pc̃tm bene operari q̃m aī. Cū g̃ ex virtute pcedat efficacia merēdi. videt̃ q̃ aī pc̃tm actꝰ hom̃is fuerit minꝰ efficax ad merēdū q̃ꝫ post pc̃tm. Rndo duob̃ mod̃.

¶ Primo sic. Aliquid potest dici difficile dupliciter scz vel ex arduitate opis et tūc virtꝰ intelligit' eē circa difficile. scz circa illud qd in se arduū vel difficile est. Vel ex impfectōe opantis ⁊ sic virtꝰ nō est circa difficile. imo talē difficultatē tollit virtus q̄nto em̄ aliq̄s virtuosior est. tanto facilior opa virtutis exercet. nec tn̄ est dicēdū q̄ q̄nto vtuosior ē minꝰ mereat'. Et p hūc modū est difficultas maior in opibus hom̄is post pctm ex impfectōe operātis. Nec. b. t. ibidē. in solu. iij. argu. ¶ Secūdo modo rndeo et dico. q̄ aliqd opus pt esse laboriosum et difficile dupliciter ut p̄dixi. Vno modo ex magnitudine opis. et sic magnitudo laboris ptinz ad augmētū meriti. et sic caritas nō diminuit laborem: imo facit aggredi maxima. opat' em̄ magna si est ut Greg. dicit in omelia. Alio mō ex defectu ipi⁹ opantis: vnicuiq̄ em̄ ē laboriosū ⁊ difficile qd non prompta volūtate facit. et talis labor diminuit meritū et a caritate tollit'. Nec bēs tho. pma scde. q. cxiiij. arti. iiij. Vtꝯ gratia sit pncipium meriti pncipaliꝰ p caritatē. in solu. ij. argu. ¶ Quinta differētia est ex parte conirietatis.

Quinta differētia inter meritū ¶ Ca. x. et p̄miū ē ex pte conirietatis. Cū em̄ meritū sit qd ammō causa p̄mij q̄ndoq̄ ꝛtingit coniriū. scz q̄ actus meritoriꝰ non sufficit ad ꝛsecutionem p̄mij. ita q̄ meritū vniꝰ potest impediri ne ꝛseq̄tur p̄miū vel respectu sui vel respectu alterius. ¶ Primo em̄ meritū pt impediri ne sequat' p̄miū in seipso duplici rōne. ¶ Prima est si actꝰ est includens culpā. cū em̄ q̄s p actū pcto depmitur nullo modo meret' vitā sed mortē. q̄ fm apostolū Stipendia pcti mors. ¶ Secda ratō est si actus est p̄cedens gratiā quales sunt actus eiꝰ qui sunt in puris naturalib⁹. ex quib⁹ actib⁹ nō meret' sibi dari a deo gratiā ex ꝛdigno. sed solū ex ꝛgruo. Congruū em̄ est: ut faciēti qd in se est. deꝰ faciat qd in se ē. ¶ Et si queris qd ē facē qd in se est. ¶ Rndeo q̄ hoc solū in nobis est qd est in pt̄ate liberi arbitrij ꝛstitutū. et hoc est ad gratiā p̄parare p duo scz p displicētiā pcti ⁊ affectū ad deū. et q̄ndo hec duo efficaciter facit et ad grāz se p̄parat et disponit: dr̄ facere qd in se est et grāz recipit. Nec bēs tho. ij. scri. sen. di. xvij. arti. ij. q. ij. Quid est facē qd in se est. in cor. solu. Re. sup̄. ix. ca. Bona aūt opera ante donū gre facta p̄mio suo sibi proportionato non carent. Causant em̄ habilitatē ad gratiā et secū etiā q̄ndā honestatē et iocūditatē et pulcritudinem habēt: in quib⁹ p̄cipue ꝛsistit eoꝝ p̄miū. et aliqua etiā p accidēs causant ut bonoꝝ tpaliū affluentiā aut aliqd huiusmodi. q̄ frequēter ut Gre. dicit deus in hoc mundo remunerat qd p̄miū future glorie nō meret' ut sic nullū bonū irremuneratū maneat'. Nec bēs tho. ij. scri. sen. di. xxvij. arti. iiij. Vtꝯ aliq̄s gratiā mereri possit. in cor. solu. ¶ Secdo dico. q̄ meritū pt impediri respectu alteruus ne p̄miū ꝛseq̄tur. et hoc duplici rōne. scz ex paruitate gre. et ex deformitate culpe. vt vbi gra Insufficientia cause ex duob⁹ pt ꝛtingere. Vel ex impfectione cause vel ex impedimento qd accidit circa effectū. vt q̄ndo ignis est ita paruꝰ q̄ calefacere nō pt. aut si si ligna humectent' aqua. Sic a simili q̄ meritū vniꝰ nō pst alteri ex duplici causa p̄cedit. ¶ Prima est ex puitate gre. Sufficit ei quecūq̄ gra gratū faciēs ad hoc q̄ homo p eam mereat' sibi. et tūc premiū illud qd q̄s sibi meretur qd ꝛcomitans meritū impediri nō pt. Sed q̄ alteri mereat' nō sufficit nisi pfectissima gra: qualis fuit christi: de cuiꝰ plenitudine nos omes accipimus. Joh. pmo. Nulliꝰ aūt gratia alterius sufficit ad p̄merendū alteri gratiam de ꝛdigno. Cuiꝰ ratio est. q̄ cū gra sit pfectio psonalis nō cadit in alteꝝ causaliter. ¶ Secda ratio ē ex deformitate culpe. Nam bonoꝝ merita in multis alijs effectū nō cōsequūtur p̄pter indispositionē eoꝝ. vt vbi gra Oratio que fit pro altero pt impediri ne exaudiat' propter indispositōem alteriꝰ. Et inde est q̄ Augus. vnā ꝛdicōnē oromis ponit que est ut p se q̄s oret. nec tamē seq̄tur q̄ oro vniꝰ non p̄sit alteri si impedimētū nō interueniat. Nec b. t. ij. scri. sen di. xxvij. arti. vj. Vtꝯ aliquis possit alteri p̄mā gratiam p̄mereri. in cor. solu. et in solu. ij. argu. Et ij. sen. di. xxvij. arti. iij. iij. et. vj. Sed q̄a meritū dr̄ proprie respectu bonoꝝ simpliciter que debentur alicui fm iusticiā. qualia sunt bona que ad vitam eternā ptinent fm theologos: Sicut demeritum dicit' respectu malorꝝ que ad miseriā eternam pertinent. vt dicit bēs tho. iij. scri. sen. di. xviij. arti. ij. Vtꝯ christꝰ meruerit. in cor. solu. iuxta pncipiū. Ideo posset quereꝛe quis q̄tuor questiones circa ea que cadūt sub merito Prima est. vtꝯ aliquis possit sibi mereri p̄mā gratiā. ¶ Secūda est vtꝯ aliquis possit mereri vitā eternā. ¶ Tercia est vtꝯ aliquis possit in bono mereri perseuerantiā. ¶ Quarta est vtꝯ aliq̄s possit mereri bona tpalia. Re. has questiones p̄ma scde. q. cxiiij. arti. v. ix. x. sb eisdē titulis. Et. ij. sen. di. xxvij. arti. iij. iiij. et. vj.

¶ Quid sit miraculū vel quō diffinit' fm bēm Augustinū. ¶ Capi. ¶ Primū.

Miraculum.

¶ Circa miraculum q̄tuor p ordinē sūt notāda. scz Quiditas q̄d sit. Causalitas a quo sit Maioritas qd maius sit. Vtilitas ad quē finem fit. ¶ Primo circa miraculum ꝛsiderāda est quiditas. scz quid sit. Nam Augus. in libro de vtilitate credēdi diffinēs miraculū sic dicit. Miraculū est aliqd arduū et insolutum sup̄ facultatē nature et p̄ter spem admirātis apparens. In qua diffinitōe ponit q̄tuor cōdiciones que ad hoc ut aliqd sit miraculū req̄runt'.

¶ Prima ꝛdicio est q̄ miraculū est aliqd arduū qd quidē arduū nō dicit' propter magnitudinē eiꝰ qd fit. sed inquātū excedit facultatē nature. Nō in